

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америка ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НАЧЕРК ПРОМИСЛОВОГО ПЛАНУ ДЛЯ ВІЙНИ

Американський промисл основно не приготований до ведення такого роду війни, як була минула війна, сказав полк. Дж. А. Гарві на курсі промислової мобілізації, що відбувається в Ракефелер Центер у Нью Йорку для резервових офіцерів і промисловців. Успіх промислової мобілізації, казав Гарві, залежить від кількох чинників, а між ними є такі: збройні сили мусять рішуче знати, чого їм потрібно; треба знати, яка є спроможність підприємств сповнити вимоги; треба скласти військову організацію для переведення постачання; скласти відповідний мобілізаційний план при співпраці промислових і військових установ; створити центральну владу для перебігу і збільшення програми. Другий лектор, полк. В. Р. Годард сказав, що успіх успіху планів залежатиме від того, поскільки загаль населення підтримає економічний мобілізаційний план.

Третій лектор, полк. В. Р. Старк говорив про забезпечення фабрик будівель перед саботажом. У другій війні загроз саботажу не була велика, бо Федеральне Бюро Інвестицій зміцнило здатність всієї спроби німецьких агентів саботувати фабрики. Однак тепер виникло інше положення. „Комунізм втиснувся у всі щілини громадського життя і ставовить найбільш видатну організацію для можливого саботажу й шпигунства з усіх організацій, які світ досі знав“ — твердив полк. Старк. Тому він домагається дбайливого провірки робітників, і списку вірних працівників, які сповідають 6 про всякі підозрілі дії. Теж треба подбати про забезпечення поштових посилок і завести сторожу важливих заводів.

ПРОДУКЦІЯ ЗМАЛІЛА НА ДЕВ'ЯТЬ ВІЛОНІВ.

Вашингтон. — Продукція виробів і вартість обслуговування країни змаліла на дев'ять біллонів доларів впродовж першого чвертя, 1949 р., як це оприлюднило департамент торгівлі. Є це найбільший упадок вартості продукції в післявоєнний час. Одна з причин такого явища є зниження цін промислових виробів і опадіння населення. Якщо продукція за останній чверть взята за підставу цілорічної, то вона вносила б 255 біллонів впродовж цілого 1949 р.

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИМАЄ КУПУВАТИ ФЕДЕРАЛЬНІ БОНДИ.

Президент відкрив Кампанію за Нагоду при Купівлі Шадних Бондів департаменту скарбу. Є це водночас внутрішня позичка держави у висоті \$1,040,000,000. Президент виває кожну родину купувати бонди, щоб забезпечити свою майбутність.

АГЕНТ НЕ БАЧИВ, ЩОБ КОПЛОН ПЕРЕДАВАЛА ДОКУМЕНТИ ГУБЧЕВІ.

Вашингтон. — Підчас судової розправи проти панни Джуліт Коплон, обвинуваченої в шпигунстві в користь Росії, адвокат витягнув від свідка Мартіна Кері признання, що він не бачив, щоб підсудна передавала якимось документи советському інженерові Губчеві, теж обвинуваченому в шпигунстві. Кері тільки ба-

ВОЯКИ У.П.А. ПРО ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ В УКРАЇНІ

ІНТЕРЕСНІ ІНФОРМАЦІЇ АГЕНСТВА О.Н.А. В НЬО ЙОРК ПОСТ

„Нью Йорк Пост“ у виданні з дня 15-го травня помістив передане агенством ОНА інтерв'ю американського кореспондента Лендрума Боллінга з чотирьома воєнками УПА, які прийшли в спеціальній місії в Україні в Західну Європу. В інформації, датованій в Мюнхені, дня 14-го травня, пишеться: „Це вже була майже північ в бічній кімнаті в малому, третьорядному барі. Відкрилися бічні двері і до середини увійшли три молоді чоловіки та одна рум'яно-лиця, синьою дівчина около 20-ти років. Це було мбе знайомство з крайською Підпольною Армією, УПА. Кожного з чотирьох ідентифіковано по їх військових ступенях. Найстарший рангою був „капітан Х“, стрункий, смуглявий чоловік, років около 35.

„Капітан був жидом, що пережив табор смерті в Авшвіці та мав ще на своєму лівому плечі татуований татувований знак. Колись підпольний борець проти Гітлера, він тепер вступив, в повстанчу армію, яка виконує проти-советську саботажну роботу в Україні.

„Всі вони говорили про тисячі активних бійців УПА, яким допомагає велика частина населення. Вони твердили, що повстанські табори вдержуються в гористих і лісних районах, а рейдами на поштові магазини советської армії здобувається амуніція для зброї, здобутої від німців під час війни.

„Цих чотирьох вислали в спеціальній місії до українських вітків в Німеччині і вони заявляють, що вони знову вернуться до активної служби в УПА в Советському Союзі.

„Дівчина, що виконує роль кур'єра, закінчила советську високу школу. Вона була спокійна і помітно насторожена. „Це забрало два місяці часу дістатися сюди з Кам'янця Подільського“ — говорила вона, продовжуючи: „Дуже небезпечно є на кордонах; я була б не могла їх перейти, якщоб мене не передавали в приязні руки до рук зловжоджорого“.

„Чому ви вступили в цей підпольний рух?“ — запитав кореспондент. Дівчина відповіла: „Мої рідні і приятелі були активні і я завжди вважала за певне, що й я вступлю в УПА, як тільки підросту. Ми бачили, в Україні не бажаємо собі, щоб нами володіла

СТВОРЕНО „СОЮЗ УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ“

ЗМІНИ В ОРГАНІЗОВАНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ ПІСЛЯ НЕДАВНІХ ПОДІЙ В Ц.П.У.Е.

З достовірних українських джерел з Німеччини Редакція „Свободи“ одержала такі інформації про події та зміни в організованому житті української еміграції в тій країні, після недавніх подій, які заіснували в Центральному Представництві Української Еміграції.

Як відомо, в днях 4-7 березня ц.р. відбувся в Авсбурзі бурхливий III З'їзд ЦП.У.Е. на якому прийшло до розбиття існуючого там до того часу міжпартійного блоку. На підставі виборів та голосів більшості прийнятих на з'їзді представників націоналістів з групи Степана Бандери, ЦП.У.Е. перейшло під контроль цієї групи та договорено з нею групи гетьманців. Головою ЦП.У.Е. тоді перебрано п. Василя Мудрого, але той після одного тижня зрезигнував, і діючим головою цього Представництва став його заступник, п. Іван Вовчук, новий емігрант з під советської України та один з найбільших активістів групи Ст. Бандери. В ЦП.У.Е. були ще Василь Боллох, д-р Теодор Мацьків й д-р Роман Слюзар. Вже дня 18-го березня відбулося в Авсбурзі

ВТЕЧУ АЙСЛЕРА ПРИПИСУЮТЬ НАКАЗОВІ З МОСКВИ

Вашингтон, 16 травня. — Підчас переслухання свідків в сенатській правничій комісії над законопроектом для контролю іміграції сказав Пол Кравч, журналіст і колишній член Комуністичної партії, що Гергард Айслер, якого тепер придерджано в Англії на домагання Америки, утік з наказу Москви. На запит, звідки Кравч про це знає, він відповів, що зі свого досвіду впродовж свого членства в партії за останніх 17 років. Контроль над членами Комуністичної партії така строга, що навіть виїзд з одного міста до другого в Америці мусить бути зв'язний головній комуністичній квартирі. А вже якісь потягнення на міжнароднім полі завжди мусять бути вирішені в Москві. „Коли б Айслер виїхав з Америки і опинився в якійсь підсо-

В ЧЕТВЕР НА ЗВОРАХ В НЬО ЙОРКУ ГОВОРИТИМЕ АДВ. СМУК

Нью Йорк, 17. травня. — Ініціативний Комітет, що організував українську участь в недавній параді з нагоди „Дня Вірності“ в Нью Йорку та опісля заініціював справу української участі в відомій проти-большевизькій маніфестації представників поневоленних Советами східно-європейських народів в Карнегі Голл, скликає на четвер, 19-го травня, громадські збори, щоб здати звіт зі згаданих імпрез. Збори відбудуться в залі Українського Демократичного Клубу при 59 Ст. Маркс Плейс в Нью Йорку, в годині 8-мій ввечері. Користуючись з хвилювального побуту тут директора європейської місії ЗУАДКомітету, ада. Романа І. Смука з Шикаго, голова Ініціативного Комітету, Володимир Вахад, запросив його, щоб він при цій нагоді поділився з українською ньюйорською громадською своєю враженнями і спостереженнями з Європи та його праці для українських емігрантів.

РЕЗОЛЮЦІЯ В КОРИСТЬ ЕСПАНІЇ ПЕРЕПАЛА В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ

ЗАБРАКЛО ЧОТИРИ ГОЛОСИ ДЛЯ ВИМАГАНОЇ БІЛЬШОСТІ.

Лейк Сохес, Н. Й., 17 травня. — Внесена південно-американськими країнами резолюція в справі відновлення повних дипломатичних стосунків з урядом ген. Франка в Еспанії перепала в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, бо забракло чотири голоси до вимаганої чотирьох більшості. За резолюцією голосувало 26 країн: Аргентина, Болівія, Бразилія, Колумбія, Домініканська Республіка, Еквадор, Єгипет, Ель Сальвадор, Греція, Гондурас, Ісландія, Ірак, Ліван, Ліберія, Нікарагуа, Пакистан, Парагвай, Перу, Філіппіни, Савдівська Аравія, Сіам, Сирія, Туреччина, Південно-Африканський Союз, Венесуела і Ємен. Проти резолюції голосувало 15 країн: Австрія, підсоветська Білорусь, Чехословаччина, Гватемала, Індія, Ізраїль, Мексика, Нова Зеландія, Норвегія, Панама, Польща, Советський Союз, підсоветська Україна, Уругвай і Югославія. Здержалися від голосування 16 країн: Афганістан, Бельгія, Бурма, Канада, Китай, Данія, Ефіопія, Франція, Гаїті, Іран, Люксембург, Голландія, Швеція, Велика Британія і Злучені Держави Америки. Представники двох країн, Коста Ріки і Куби, були неприязні. Хоча в користь резолюції було 11 голосів більшості, проти неї, резолюція не перейшла, бо забракло чотири голоси до вимаганої чотирьох абсолютної більшості. Тим самим, попередня резолюція Генеральної Асамблеї, на підставі якої члени цієї міжнародної організації не повинні висилати до Мадриду своїх амбасадорів тільки їх заступників, зобов'язуватиме і надалі. Під час дебату над резолюцією прийшло до гострої вимини між представниками Британії і Польщі. Представник Польщі закидував західним союзникам, що вони вдержують тісні зв'язки з Еспанією та висилають її зброю, не зважаючи на постанови ОН.

АМЕРИКАНЦІ ПРИЗНАЛИ СОВЕТАМ СЛУШНІСТЬ В СПРАВІ ПАРОВОЗІВ.

Франкфурт, 17 травня. — Американський заступник військового губернатора Німеччини, ген. Джордж Гейс, признав вчора слухність Советам в їх домаганнях, щоб західні паровози і обслугову при потягах, які їдуть зі заходу до Берліна, замінювати советськими паровозами і обслугову при переїзді через советську зону. Цим советським домаганням західні союзники були задоволені вже в першому дні переведення облогта Берліна і ця справа була предметом окремих дебат. Ген. Гейс заявив, що Советам прислуговує це право на підставі договору з 1945-го року, але його опісля нехтовано з тої простої причини, що большевики не могли доставити потрібної кількості паровозів.

КОМУНІСТИ НАМАГАЮТЬСЯ ОТОЧИТИ КИТАЙСЬКУ АРМІЮ В ШАНГАЙ.

Шангаї, 17 травня. — Головна сила комуністичних військ тепер вже звернулася проти Шангаї, намагаючись оточити його та стаціонавані в ньому урядові армії. Сильні комуністичні колони тепер посуваються з півдня з виразною метою відіяти зв'язок міста з морем.

ЛОНДОНСЬКИЙ СУД ЗАДЕРЖАВ АЙСЛЕРА В ТЮРМІ ДО ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ВИДАЧІ.

Лондон, 17 травня. — Уповноважений рішення в справі видачі закордонних проступків місцевих поліційний суд вчора задержав в тюрмі відомого німецького комуніста Гергарда Айслера, що зрікся 23,000 доларів кавції та втік з Нью Йорку на польському кораблі „Ватори“. В

(Докічення на стор. 3-тій).

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з понеділка (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІЛЬНЕ ПОЛЕ ДЛЯ НОВОГО ХИТРУВАННЯ

Деякі політичні коментатори є тої думки, що знесення блокади Берліна врятувало Совети з дуже прикрої для них міжнародної ситуації. Ця блокада покривала Москву соромом з гуманного боку, а з політичного була цілковитою прогрою кремлівської диктатури. Зате демократичні потуги виявили великий політичний такт і гуманність, як теж спроможність перемагати такі перешкоди, які уявлялись сталінським стратегам непереможними.

Усе це правда. Але погляньмо на цю справу з іншого боку. Фактом є, що через знесення блокади Берліна Кремлеві спав великий татар з голови і він уже не потребує тепер кожного дня журитись, як вийти з цієї поганної ситуації, яка так сильно підірвала кремлівський престиж в очах світу. Оця ліквідація берлінської блокади обійшлась Москві дуже дешево. За це вона відплатиться Америці та Англії цілком певно новими інтригами, які дадуть себе відчутти таки в найближчому часі, як тільки зачнуться в Парижі наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Цього треба надіятись і до цього готуються уряди Злучених Держав, Великої Британії та Франції. Вправді годі вгадати ці нові хитрощі Кремля, хоч певне, що вони будуть обертались головно біля німецького питання.

Кремль с нині, як знаємо, великим оборонцем "соборної Німеччини", "соборної конституції" і "соборної влади". Мабуть Москва певна, що об'єднана Німеччина не піде за Заходом, а знайдеться в сфері советських політичних та економічних впливів. Інакше Сталін не був би за "вільну" та "соборну" Німеччину, позбавлену всіх окупаційних військ, якби припускав, що та нова Німеччина піде проти Москви. Отже і є, що заставляє демократичні потуги до глибокої задули, бо ж відбудована та об'єднана Німеччина, яка іде разом з Москвою, була б величезною силою, якій в Європі не могло б ніщо опиратись. Така комбінація, була б, що швидко справжньою загрозой Злученим Державам, особливо, коли б комуністи дали перевагу в Азії й загарили владу в цілій Китаю. Тільки питання, чи німецький нарід пішов би на таку спілку з Москвою, знаючи добре, що несе большевизм.

Отже є такі поважні голоси, що "припускають", що німецький нарід міг би піти з Советами. Вони аргументують це в такий спосіб, що знищена Німеччина, щоб піднятися, буде потребувати величезного ринку на свій експорт, а таким ринком може бути — за посередництвом Москви — тільки комуністичний Китай. Демократичні потуги, кажеться далі, не можуть стати для Німеччини ринком збуту, бо вони самі високо промислові країни і самі потребують ринку для своїх виробів. Зате вже самі Совети можуть бути ринком збуту для Німеччини, а особливо може ним бути Китай, до якого вивозила б Німеччина свої товари через території Советського Союзу.

Ми навели цей приклад на те, щоб вказати, як глибоко розглядають по демократичному боці усі можливості нових советських потягнень міжнародною полі в зв'язку з вирішенням дальшої долі Німеччини. Як бачимо, буде тепер нове широке поле для нового хитрування Сталіна. Тим більше, що не вважаючи на ненависть німців до Москви, подавляюча їх більшість буде таки домагатись об'єднання цілої Німеччини і забрання окупаційних військ, себто того, за що заявляється Кремль. Коли ж до цього ще додати економічні вигоди, якими Москва дурить німців, то легко собі уявити, який великий політичний татар спав на демократичні потуги, що хотіли б вирішити німецьку проблему розумно й справедливо, так, щоб Німеччина стала демократичною і мирною державою.

Інтерес американців в канадійських виборах

Домінуючий парламент Канади розв'язано 30 квітня, а нові вибори назначені на 27-го червня. Тимі виборами зацікавлені не тільки канадійці, але і мешканці Злучених Держав, звані звичайно "американцями". Американці з сусідніх "Стейтів" вважають Канаду за свого сусіда, з яким злучила його не тільки спільність цивілізації й культури, але теж і турбота про спільну безпеку перед зовнішнім ворогом. Тому, що в недавню минулому Канада й Стейти привикли були до традиційного внутрішнього складу партійних сил у своїх сусідів, населення Америки глядять на наступні вибори в Канаді під тим самим кутом. Тобто, що уряд Канади останеться в руках тієї самої партії, або до неї подібної, і в сусіда не прийдє до ніяких несподіваних радикальних перемін. Надії американців є теж висловом бажання, бо підчас війни мешканці Стейтів інвестували в Канаді \$5,200,000,000 доларів й тепер ще помагають Канаді у нагромадженні як найбільше стейтських доларів для втримання господарської рівноваги. Отже інтерес американців є не тільки "академічний", але й бізнесовий.

З повніших згаданих причин у Стейтах можливі два питання: Чи найбільші вибори затримують теперішній лад, на підставі якого американці інвестують у Канаді свої капітали, чи може прийдє до зміни в соціалістичних настроях?

Відповідь на ці питання може бути передбачена на засуванні стану з часу перед розв'язанням парламенту. Останній парламент висазував такий партійний склад: ліберали були 125, консервативні 69, послів з партії СІСІЕФ (Кооператив Комонвелт Федерейшен) 32, членів партії Суспільного Кредиту (Сошел Кредит) 12 і 12 члє інших. У старому парламенті було разом 245 послів, а в новому буде 262 тому, що в міжчасі прийнято до Канади десять провінцій — Ньюфандлендію, а крім того прибули нові виборчі округи внаслідок зросту населення.

Традиційно Канада є дво-партійна країна, подібна до Злучених Держав. У Канаді приходять до сил раз консерватисти, а другим разом ліберали. Між ними, в останньому часі, була мала різниця в суспільних справах, так, що Консервативна партія назвала себе навіть Прогресивно-Консервативною. Тому саме в деяких західних провінціях powstaли нові партії для "лояльної опозиції", а саме ССФ і СК, які не мають ще признан-

ня на краєві розміри. Значить при наступних виборах треба дещо передбачувати партійну більшість лібералів при керуванні краєвими справами. Теперішній прем'єр, Сен Лоран, походить з Ліберальної Партії, яка опирає свою силу в першу чергу на французьким елементи у східних провінціях. Коли б навіть прийшла до сили Прогресивно-Консервативна партія, то суспільні й політичні відносини осталися б майже такі самі, як тепер.

Ліберальна партія під проводом недавнього прем'єра Вільяма Мак-кензі Кінга, а від останнього листопада під проводом Сен Лорана, може величаться значними успіхами впровадженні чотирнадцяти років своєї більшості в парламенті. Вона поширила значно свої впливи через суспільне законодавство, згідне з духом часу і через закордонну політику, ведену згідно з політикою сусіда — Злучених Держав. Вона схлопотала до знижки митної тарифи для збільшення товарообміну з Стейтами і тим вона подібно до Демократичної партії в Злучених Держав. За її часів переведено заклади для допущення більшого числа імігрантів з європейської скитащини, яких досі приїхало вже 50,000 а між ними є 7,000 українців. Партія змагає до розбудови канадського промислу, а це приносить до достійного zatrudнення робітників. Загалом можна сказати, що Ліберальна партія є партія середнього шляху. На ліво від неї йде партія ССФ.

Прогресивно-Консервативна партія змагає до втримання викорютого мита, далекого від того, ніж теперішнє, щоб підвинути консумцію канадських виробів у самій Канаді. Це давня політично-економічна філософія, яка раз буває корисна, другий раз заводять.

Джордж Дру, голова Прогресивно-Консервативної Партії, у своїй передвиборчій кампанії заповів реформи подібні до тих, що їх має на оці Ліберальна партія. Він годиться на признання старечої пенсії від 65 року життя і общіше більші збільшення від податків. У своїх промовах, виголошуваних у східних провінціях, він заповідає теж здобуття нових ринків для канадського промислу.

Посли з українського роду.

Канадійські виборці українського роду не творять — цілком зрозуміло — якоїсь окремої партії чи групи, а входять у склад існуючих канадійських партій. Інша справа, коли мова про українські справи, зок-

крема про оборону українського імені, чи права українського народу в Європі на вільне й самостійне життя, а в сучасну пору ще й оборону та розміщення українських скитальців. Що значить український посол у парламенті, пізнаючи найкраще, коли переглянути, наприклад, довголітній рекорд парламентарної праці лорда Антона Глінки та його величезну прислугу, яку він уже не раз зробив українській справі, а останніми роками ще й українським скитальцям. Другим парламентарним послом з українського роду був, як відомо, Теодор Заплітний. Обидва послы відомі теж і американським українцям.

Бажаємо нашим канадійським братам, щоб в наступним парламенті це число послів з українського роду не тільки

збільшилось, але ще й збільшилось.

Знаємо теж, що українську справу, як і українських скитальців, боромили в отавському парламенті теж інші послы, в яких виборчих округах є поважне число виборців з українського роду. На це впливали, як знаємо, виборці, а теж послы з українського роду. З цього виходить, що парламентарні вибори є теж доброю нагодою для українських виборців до висвітлювання ваг української справи в міжнародному змаганні до миру. Та найбільше завдання: За всяку ціну не допустити до зменшення у парламенті числа послів з українського роду, а тільки старатись те число збільшити, бо це канадійським українцям справедливо належить за їх вірну і чесну службу Канаді.

В. Петренко.

Черговий похід Москви

ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНІ.

Весь розвиток культури на Україні мусить іти по лінії советського патріотизму, як найважливішої рухової сили советського суспільства — такий наказ московських єдинодержавців із Кремлю. Що ж криється за цим словечком "советський патріотизм"? Який його справжній зміст?

Советський патріотизм, кажуть його московські пропагандисти, нерозривно зв'язаний із пролетарським інтернаціоналізмом, як ідеологією робіничої класи. Тимто російська большевицька партія (Комуністична партія Советського Союзу, якої лідери сидять у Кремлі), як авангард робіничої класи в Росії і як носій пролетарського інтернаціоналізму, мусить інтенсивно працювати над його поширенням, а його ідеологічною чистотою в ділянці культури, себто науки і літератури й мистецтва. Боротьба партії проти ухидів на цьому фронті повинна бути безпощадна. Але "советський патріотизм" це не абстрактне поняття. В умовах Советської Росії він має конкретний і реальний зміст.

Заслуги "великого російського народу" в ділянці культури, кажуть московські ідеологи советського патріотизму, колосальні та незаперечні. Пріоритет російської науки — це факт. Російська наука, література й мистецтво завжди були передові. Ведуть вони перед особливо тепер. Советський патріотизм і пролетарський інтернаціоналізм, таким чином, це російський патріотизм, точніше, російський націоналізм. Такий конкретний і реальний зміст "советського патріотизму".

Що ж означає це у відношенні Советської Москви до України? Які вимоги ставля-

ють московські ідеологи советського патріотизму з Кремлю у відношенні до культури на Україні?

Як колись московський цар, так тепер московська большевицька диктатура, яка переняла політичну спадщину по ньому, змагає до русифікації України. Правда, не в тих формах, у яких царат провадив русифікацію України, а у витончених і більш новаческих формах, які показались далеко успішніші. Під великим прапором Леніна-Сталіна, кажуть, московські єдинодержавці з Кремлю, всі народи многонаціональної советської землі отримали можливість будувати свою національну культуру. Цю можливість дівать український народ. Але ця національна культура повинна бути тільки національна до форми, по змісту ж повинна вона бути інтернаціональна, себто в умовах большевицької Росії патріотична, російсько-патріотична. Ось вимога, яку ставляють московські большевики до розвитку культури на Україні та її змісту.

Ці зауваження слід мати на увазі, коли читати про другий з'їзд (пленум) управи Союзу советських письменників України, якою звітлення подає нам "Літературна Газета", орган Союзу советських письменників СССР (ч. 20, 1949) у статті "До кінця розоблачить космополітизм!". Головним докладником на з'їзді виступав Л. Дмитерко, заступник предсідника управи Союзу советських письменників України. Як докладчик так і дискусанти (П. Тичина, А. Малишко, Н. Ужвий, П. Воронько, А. Гончар, А. Михалевич, І. Савченко, Г. Верейко, М. Бажан і інші), які боролися московську лінію советського патріотизму

в культурі України, гостро виступали проти так зв. українських космополітів, які важко в своїх писаннях виступали в обороні західно-європейської культури, висказуючи при цьому не одне критичне слово на адресу советської культури на Україні. Але ж ця західно-європейська культура, на думку докладника і його поплечників-дискусантів, буржуазна, а советська культура — інтернаціональна, себто советсько-патріотична. Тимто слід до кінця нищити цих космополітів на Україні цих антипатріотичних ворогів советської культури на Україні! На чолі їх стояли Стебун, Адельгейм і Санов, які важко критикували українську советську літературу. Так Стебун у своїй праці п. "Історико-літературні нарис" доказував бідність української советської літератури взагалі, Адельгейм у своїх статтях розправлявся спеціально з українською советською поезією, а Санов із українською прозою. Зпоміж інших космополітів Борщаговський і Бердичевський критикували українську советську драматургію і кіно студию, а два поети, Голованівський і Первомайський, виступали у своїх поезіях просто вороже проти советського патріотизму. З цими саме космополітами і їх "прихвостнями", як в рогами советського патріотизму розправлявся другий з'їзд управи Союзу советських письменників України.

На з'їзді виступали із своїм словом, теж Первомайський і Голованівський. Коли перший признав із трибуни свої помилки, то другий не признав і не осудив своїх "антипатріотичних позицій". Виступали теж із своєю обороною Стебун, Адельгейм і Санов. Але їх закричали і не дали їм промовляти.

Головне слово проти "безрідких космополітів" промовив П. Тичина, який доказував, що "розвиток советської культури, національної по формі та інтернаціональної по змісті, є "законом" для советського суспільства". "Ми любимо свій нарід", говорив він, і горді тим, що український нарід іде пліч-о-пліч із великим російським народом до єдиної мети — "будови комуністичного суспільства".

Із кінцем "словом" виступав А. Корнійчук. Варто на закінчення нашої статті повести виривок із його промови. Схараактеризувавши зріст українського советського мистецтва й літератури, він говорив про діяльність безрідких космополітів на Україні, яка заслугою тільки на погорду. "Всі їх діла направлені на підірвання й мистецтва советського народу".

"Успіхи нашої літератури, успіхи нашого мистецтва" — заявив Корнійчук — "були б далеко більші, якби ми раніше упорядили та прогнали зі своїх рядів антипатріотичну полову. Виступай тут із "покаяннями промовами", деякі представники групи космополітів силкувались представити справу так, наче ходять тут про окремі помилки. Чепуха! Не про помилки йде тут, а про систематичну й "організовану антинародну діяльність, якою займалась група космополітів, тісно зв'язана між собою у всіх своїх злочинних діях. Антипатріотичні викривлення й підіривні діяльності б'ють адені й край! Наше завдання тепер у тому, щоб до решти очистити культурний фронт із недобитків ворожої групи космополітів, та парадувати наш народ, нашу велику Родину, нашу большевицьку партію новими писаннями й творами, гідними Сталінської епохи".

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а ти самі і спільниками одиннадцяти мільйонного Союзу воюючої України!

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

31)

МАХНОВСЬКИЙ "ПІП"

...З боями й пожарами, в ранах і тривогах, в розпачі й хаосі громадянської війни минала приозівська зима 1918 року.

У чорну безвість летів шалений час. Летів він над переляканими і розстріляними станціями й хвилювано-розбентеженими містами, над спантеличеними селами й хуторами, над руїнами минулого і безповоротного, над фальшивими ідеями революції й брехливими обіцянками її лідерів та підголосників...

І ніхто не зупиняв його і не міг зупинити, бо всі захоп-

лені були божевільним розгулом бунтарів — нищили та руйнували все те, що хоч трохи нагадувало минуле, або обмежувало прояву їх дикої беззавашної славолюбії.

Всім бажалося впитися хмільним вином розворушеної стихії, ніким і нічим необмеженої можливості погромити та пограбувати "буржуїв", дати повну волю своїм страшенним пориванням і чуттям.

— Крой, Ванька, — Бога нет.

Кріваним перекатиполом котились лозунги анархії по дорогам і роздріжжям південно-східної України, і могутньою силою захоплювали селянсь-

ку молодь, люмпен-пролетаріят Донбасу, перманентних каторжан, кваліфікованих злодіїв і об'єднували їх у грізні ватаги Махновських банд.

— Анархія — мати порядку.

На легких і швидких тачанках, застелених дорогими килимами, та дівочою честю, під буйний зойк "венок" та "баяни", під різно-п'яне "Яблучко" з свистом і гомом неслися вони по степових просторах Таврії та Катеринославщини. Гурганом налітали на своїх супротивників, немилосердно розраховувались з ними, творили самосуд та кривавий дебош...

— Летить батько Махно на новій тачанці.

Всіх часте самогоном по великій шкляниці.

Шпарить батько Махно, а за ним махновці.

Закурили в Гуляй - Полі, сплюнули в Каховці.

Вигнече він вигнече инородних супротивників, грабува-

ли їх склади, поїзди, банки, магазини і з багатою здобичею зникали в Гуляйпольських хуторах, або в непрохідних хащах та плавнях Великого Лугу.

— Ех, ти, Сенька, матрос з Дону, Грабіш всіх ти по шаблону, Б'юш жидів і камисаров, Всіх буржуїв, генералов... Хлещеш волю, денатуру. Самагонку, палітуру... Носіш брідки тільки "кльощ",

І кричіш: "дайош-берьош".

Вони збирались тисячами на тачанках і верхи на добрих конях, озброєні найновішою зброєю. А коли приходилось тіснувати, або треба було ошукати свого ворога, махновці швидко розсипались по селах та хуторах, знов ставали звичайними селянами, поки знову не кидався бойовий сігнал до зборів. І за яких 20-30 хвилин з'являлися махновці там, де їх менше всього

сподівалися. Вони раптом падали на свого супротивника — і починалася "м'ясорубка".

— Бий червоних поки не побіліють, а білих — поки не почервоніють.

Одних рубали шаблями, других годували зірками, або какарами, третіх вішали, або кидали їм набирати зерном і сіллю...

— Параходік ідьот — вода кольцями, Будем рибку карміть даб-равольцями.

Параходік ідьот біліже к прістані,

Будем рибку карміть кому-ністами.

П.

...А шалений час продовжував летіти.

Минав великий піст і підходили дні Страстного тижня: понеділок, вівторок, середа, четвер.

Сніг давно вже рослав. Земля підсласла. На городах ора-

ли, копали й сажали. В сонячних затишках починали цвітити вишні й абрикоси. У прозорому повітрі гули бджоли. На зелених горбочках ципали молоду травичку маленькі гусенята, а в розпірціх купали гною гребляси квочки з ранніми курчатами. Море теж грілося на сонці, блещало і голубило по-весняному. Десь далеко починали гриміти перші весняні грози і кропили теплыми краплями воскресаючу природу. Південна весна наступала з усіх боків.

По цілим дням баби, молодіці і дівчата поралися біля своїх хат: тинькували призьби, білили хати, хліви, дерева. Капітально чистили й замітали свої двори. Прали та гнали білизну, провітрювали святкову одіжку. Пекли паски, красили яйця, жарили й начиняли великодних поросят.

(Дальше буде).

Мелодії „Гомону України” в Нью Йорку

Цьогорічний фестиваль української молоді метрополітальної округи Нью Йорку і Нью Джерсі складається із трьох частин. У кожній частині, побіч дії, відіграє місце займає спів і танець. — На спів звернемо тут увагу. — Пісні, з яких декотрі сягають часів гетьмана Богдана Хмельницького, і досі свіжі, пахучі та повні сили і чару. — Згодом, як так, що трьохсотлітню панораму нашої історії, відбитої в пісні, презентують чотири композитори із протиту майже повних двох сот літ:

1) Дмитро Бортнянський, 1751-1825, головний представник української церковної музики, освітлений в Італії. У його творах так і видно українську церковну мел. тематику, опрацьовану шляхетною та високоартістичною італійською технікою. — Із його творів хор виконає „На мною літа, Владико!”, по-грецьки, так як прийнято цей гимн співати у східному обряді.

2) Другий автор музичної частини цього фестивалю підстав на очах вже старшого віком Бортнянського: Семен Гулак - Артемовський, 1813-1873. Сам оперовий співак, освітлений у Франції та Італії, сердечний приятель Тараса Шевченка, дав нам безсмертну комічну оперу „Запорожець за Дунаєм”. С. Г. Артемовський, натхнений нашою рідною піснею, дав західно-європейський твір в стилі Доніцетті та Беліні. — Уважний слухач цієї опери так і довість у цій опері мотиви українських народних пісень: „Зелений барвінок”, „Зібрання всі бурлаки”, „Людом іду”, „Видить Бог, видить твоє”.

Музику до „Запорожця” поміг скласти С. Г. Артемовському його близький друг Каленик Артемовський, сід відомого поета-сатирика Петра Артемовського-Гулака. Отсей Каленик Артемовський, артист-скрипак, ученик великого бельгійського майстра Ветаме, поміг скроювати вигляди його цінну працю, а крім цього оставив нам прекрасну, більшу композицію на скрипку із піаном, основану на темах українських народних пісень, під назвою „Фантазія бриланти”, видану в Парижі.

3) Третій автор музики цього фестивалю — це „Батько української художньої музики”, Микола В. Лисенко, 1842-1912. Із творів цього композитора будь виконаний сольоспів „Гетьмани” (до слів Т. Шевченка), молодим оперовим співаком із Шікаго, Куляком. Другою піснею буде хорово: „Гей, не дивуйтеся, добрі люди, що на Україні повстало”. Це одна із найславніших подібних пісень козацького періоду. — Третя Лисенкова точка, це „Прославний Хор” із його опери „Тарас Бульба”. — Оперу цю, до лібретта Старицького, писав Лисенко десять років (1880-1890). — Ставлено її у першому виді, а відтак, до нового виконання, зредували її

сучасні композитори України: Л. Ревуцький і Б. Лятошинський. — „Прославний Хор”, це одна із найкращих частин цієї опери. — Четверта пісня Лисенка, „Козаченьку, куди йдеш?” це народна пісня із 17. століття. — Це хвилююча пісня про долю тодішньої молоді України: Прощання, меланхоль повороту козака із походу і сумна вістка:

„Не вертати вже додому козаку, заснув в степу, він сердега, довіку”.

4) Четвертий автор, Михайло Гайворонський (1892-) продовжує цю музичну панораму до сьогодення. Із його композицій будуть виконані три пісні: — Перша „Привітання пісня Хмельницькому” на діловий хор; Мелодія традиційна, до якої додано

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

„Чорноморці” в Філадельфії.

За ініціативою новопривітаних з краю скитальців-мистців, а головним при невичерпній енергії і організаторським хистом, п. Ярослава Барнича, бувшого диригента львівської опери, організувався при Товаристві „Українсько-Американських Горожан у Філадельфії” український фаховий театр. Перед організаторами-ентузіастами цього мистецького гуртка стояло завдання згуртувати найкращих артистів, новопривітаних і місцевих. Постановлено і зроблено! Всі члени взяли енергійно до праці і під фаховим проводом почалися проби над українською народною оперою Я. Кухаренка й М. Лисенка „Чорноморці”. Український Клуб при Норт Френклін вулиці відпустив свою сцену для праці і створив відповідні умовини на нове діло. Проби відбувалися майже кожного вечора, чи то музичні, чи з прози, яку провадив п. Я. Рудакевич. Якщо зважити, що майже кожний із виконавців був цілий день занятий працею, а потім вечорами йшов на проби, то це була велика подія і з їхнього боку.

І врешті філадельфійська публіка та гості з околиці мали змогу побачити премієру цієї опери в дні 8 травня ц. р. Це була неабияка атракція, бо „Чорноморці” ще ніхто досі не пробував виставляти в Америці.

Лібретто написав Я. Кухаренко, який сам був колись отаманом „Чорноморського війська”, опираючи сюжет на правдивих подіях. І як славно оперета „Запорожець за Дунаєм” Артемовського повстала на підставі побуту запорожців у Добруджі, так „Чорноморці” повстали на підставі життя другої частини Запорожців, яких царське правління зорганізувало під назвою „Чорноморське Козаче Військо”. Одна й друга оперета мають свої цінності в тому, що представляють нам побут запорожців, їхні звичаї, пісні й велику любов до рідного краю. Правда,

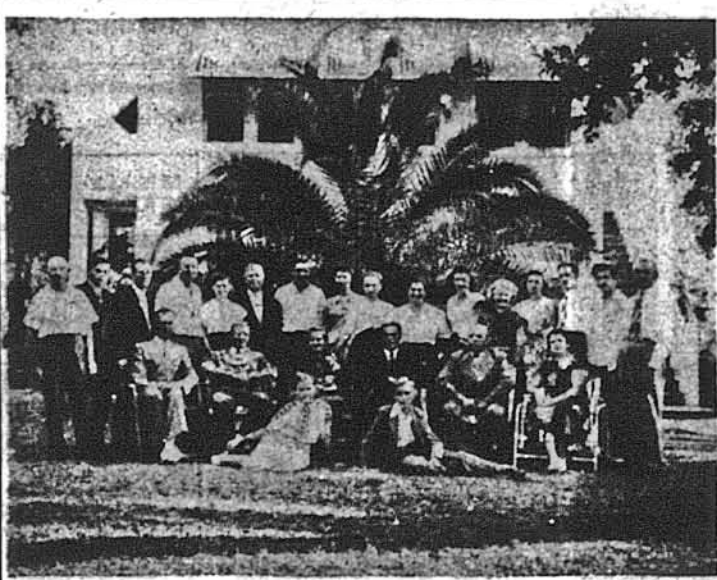
що лібретто в „Чорноморцях” не вибагливе, дещо наївне, але автор вірно представив нам прегарні звичаї й обичаї тодішнього побуту.

Багатий козаць Кабиця, який підчас воєнного ремесла в „не з одної печі хліб”, показався лицарем не тільки в боях, але й у заплілі. Оце ціла основна ідея „Чорноморців”. Якщо додати до цього прегарну, хоч і не дуже невідому музику М. Лисенка, який написав її ще в молодому віці, то приходиться ствердити, що оперета назагал мала великий успіх.

Ролі старої козацької-доводі Драбінки спочивала в мистецьких руках п. Слави Рубчака-Барничевої, дочка наших славних артистів-співаків Катерини й Івана Рубчаків. Кожний рух, кожна фраза, кожна ситуація, модуляція голосу й характеристика виявляли артистку, яка створила правдивий тип тогочасної матері.

Дочку Марусю грала з темпераментом п. К. Ярош, яка змалювала тип неслухняної дочки з великим умінням. Порівнюючи її дотеперішні виступи мусимо ствердити, що вона зробила великий поступ у грі і в співі, а це певно завдяки вмілій режисурі та фаховій музичній підготовці.

Тяжку роль молоді-цокотухи Цвіркунки, яка знає всі сплетні, всіх сватає, хрестить і буває на всіх „оказіях”, де нагода хильнути чарочку, відіграла блискучо відома співачка п. Наталка Андрусів. Створений нею образ виявив наглядно її великий акторський і голосовий талан. Особливо дві пісні в виконанні цієї артистки вийшли добре, а саме „Ой матінко голубонько”, яка має всі прикмети оперового стилю й жартівливу пісню з хором „Черевачки”. Тому то й публіка щедро нагороджувала

ТОВАРИСТВО ІМ. М. ЛИСЕНКА, 368 відділ У. Н. Союзу в Маямі, Флориді, організоване Стефаном Маїк. Урядниками Товариства є (всидіям ряді зправа) Марія Ткачик, касієрка; Стефан Маїк, секретар; Василь Подобинський, предсідник; Анеля Рій, заступниця предсідника.

новий текст. — Друга пісня „Ой Морозе-Морозенку” (на мішаний хор). — Любима пісня всієї України, оспівує вона козацького героя 17. століття. У багатьох варіантах поширена вона дуже по цілій Україні, бо такими героями наш нарід дорожить та їх не забуває. До вжитку взято яскравий, бадьорий варіант. Це не похоронна а радісна пісня з приводу народження героя в боротьбі. — Третьою є „Пісня Мазепи”. Слова цієї пісні гетьмана Івана Мазепи а музика (Г-го), в стилі героїчних пісень з кінця сімнадцятого століття. Уклад на баритоніве солю і мішаний хор. Солю-ву партію відспіває арт.-співак Осип Стецур, в ролі Гетьмана Мазепи. — Всі три пісні скомпановані цього року і оце буде їх перше виконання.

Хорами веде Степан Марусевич а фортеп'яновий супровід в руках Олі Дмитрів і Мик. Штембера.

М. О. Г.

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ

(Докінчення зі стор 1-шої)

реорганізації. Всі ці рішення винесено одногласно.

Вислідом розбиття міжпартійного блоку в ЦПUE, в якому тепер залишилися тільки одна група націоналістів, гетьманці і трьох неуповноважених членів УНДО, було створення в суботу, дня 7-го травня в Ангсбурзі, нового міжпартійного центру української еміграції в Німеччині. На численному зібранні того ж дня явилися представники всіх трьох зон Німеччини і таких політичних партій та угруповань: УНДО (Українське Національно-Демократичне Об'єднання), УНДС (Український Національно-Державний Союз), УРДП (Українська Республіканська Партія), Со-

тові, який диригує з пам'яті, не тільки цю оперету, але й багато опер. Я. Барнич, що вивчив і випробував цю оперету з музичного боку за 6 тижнів, показався знаменитим диригентом, який публікував енергійно над сольоспівами, хорами й оркестром. Якщо зважити, що п. Барнич справивши до Філадельфії Клуб Т-ва Укр. Громадян, то це Т-во повинно бути горде, що має в себе мистця такої міри. Треба тільки дати йому можливість для дальшої мистецької праці.

Щодо режисерії, яку провадив п. Я. Рудакевич, треба ствердити, що режисер-фахівець потрапив зробити навіть і слабшу псу цікавою, витягнувши з неї цікаві ефекти не тільки з поодиноких сцен, але й з гуртових. Кожна ситуація була опрацьована по мистецьки. Якщо зважити, що ця оперета є багата в т. зв. ритуали, то тут саме й видно солідну руку режисера.

Публіка, що заповнила українську сцену, приймала цю першу виставу з великим захопленням і не щадила виконавцям заслужених оплесків. Під кінець вистави голова Товариства, майор М. Дармоград, подякував цілому ансамблеві за його мистецький подвиг, а п. Я. Барнич, у своїй відповіді, підкреслив потребу існування справжнього театру, де гуртувалися б всі найкращі місцеві й новопривітні мистецькі сили. Він звернувся до особливу увагу на тутешню молодість і участь у розвитку українського культурного життя в Філадельфії.

З нашого боку ми бажали б філадельфійським установам створити всі можливості для праці й розвитку справжнього мистецького життя. Початок уже зроблено, тепер слово за громадянством.

М. Л.

Об'єднання (ес-винесяно одногласно). Вислідом розбиття міжпартійного блоку в ЦПUE, в якому тепер залишилися тільки одна група націоналістів, гетьманці і трьох неуповноважених членів УНДО, було створення в суботу, дня 7-го травня в Ангсбурзі, нового міжпартійного центру української еміграції в Німеччині. На численному зібранні того ж дня явилися представники всіх трьох зон Німеччини і таких політичних партій та угруповань: УНДО (Українське Національно-Демократичне Об'єднання), УНДС (Український Національно-Державний Союз), УРДП (Українська Республіканська Партія), Со-

тові, який диригує з пам'яті, не тільки цю оперету, але й багато опер. Я. Барнич, що вивчив і випробував цю оперету з музичного боку за 6 тижнів, показався знаменитим диригентом, який публікував енергійно над сольоспівами, хорами й оркестром. Якщо зважити, що п. Барнич справивши до Філадельфії Клуб Т-ва Укр. Громадян, то це Т-во повинно бути горде, що має в себе мистця такої міри. Треба тільки дати йому можливість для дальшої мистецької праці.

Щодо режисерії, яку провадив п. Я. Рудакевич, треба ствердити, що режисер-фахівець потрапив зробити навіть і слабшу псу цікавою, витягнувши з неї цікаві ефекти не тільки з поодиноких сцен, але й з гуртових. Кожна ситуація була опрацьована по мистецьки. Якщо зважити, що ця оперета є багата в т. зв. ритуали, то тут саме й видно солідну руку режисера.

Публіка, що заповнила українську сцену, приймала цю першу виставу з великим захопленням і не щадила виконавцям заслужених оплесків. Під кінець вистави голова Товариства, майор М. Дармоград, подякував цілому ансамблеві за його мистецький подвиг, а п. Я. Барнич, у своїй відповіді, підкреслив потребу існування справжнього театру, де гуртувалися б всі найкращі місцеві й новопривітні мистецькі сили. Він звернувся до особливу увагу на тутешню молодість і участь у розвитку українського культурного життя в Філадельфії.

З нашого боку ми бажали б філадельфійським установам створити всі можливості для праці й розвитку справжнього мистецького життя. Початок уже зроблено, тепер слово за громадянством.

М. Л.

(ОУН) і полк. Василь Татарський (новий наддніпрянський емігрант, УРДП). До Громадського Суду обрані: адв. д-р Микола Хробак (УНДО), д-р Зенон Городиский (ОУН), д-р І. Ващенко, проф. Дмитро Соловій та мгр. Андрій Повх.

УРЯД ГРОЗИВ ПРИДЕРЖАННЯМ ПОЛЬСЬКОГО КОРАБЛЯ ЗА АЙСЛЕРА

Вашингтон. — Департамент стейту виявив, що вислав через американську амбасад у Лондоні погрозу для капітана польського корабля Баторі, що його корабель буде забраний Америкою, якщо він не видасть Айслера британській поліції. На підставі договору Америка має право забрати чужий корабель або заборонити корабельному підприємству приїздити до американських пристаней, коли американський уряд виграє в суді справу, проти якої заводить спротив капітан корабля. Домагання притримати Айслера як втікача перед справедливостю, передане британській владі, основане на англо-американському договорі про видачу проступників. Коли Айслер повернеться з Англії департамент справедливості поставив проти нього обвинувачення за втечу і не випустить його з в'язниці під час апеляції до вищих судів.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

УВАГА! УВАГА! СТЕПІЛІТОН, СТ. АН. ЗБОРИ ПАРХІАЛЬНІ В НАШІХ МІСЦЕВОСТІ

В СУБОТУ, 21 ТРАВНЯ 1949 в годині 8. вечір в ЦЕРКОВНІ СЛІ 35 Warren St., Stapleton, S. I., N. Y. На ці важкі збори просимо всіх громадян. Просимо прийти на час. Церк. Комітет.

НОВИНА! Перший раз в Нью Йорку!

ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТКОВИЙ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ „САМОПОМІТ” ВІДІДІЛ У ФІЛАДЕЛФІЇ

В СУБОТУ, 21 ТРАВНЯ 1949 у WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL AUDITORIUM, 16 Street & Irving Place (між 3-ю і 4-ю Евениями в Нью Йорку) драму в 4-ох діях

„ДОМАХА”

яку на основі більшовицької діяльності на Україні написала Л. Коваленко. Режисерує артист укр. театру Я. Р. РУДАКЕВИЧ. Добрі декорації для цієї вистави зладив арт. С. ГОРДИНСЬКИЙ. Початок точно в годині 7:30 вечір. КВИТКИ можна набути раніше в Українській Кооперативі, 78 Іст 7-ма вул.: Наш Базар, 151 Евения А; Сурма, 11 Іст 7-ма вул.: Арт Мовд, 181 — 2-га Евения.

УВАГА!

Українці старші й молодші в Нью Йорку та всіх околицях!

УВАГА!

ХТО З ВАС БАЖАЄ ВДИСНОСТІ ГАРНО І ВЕСЕЛО ЗАБАВИТИСЯ та одночасно підтримати відновлення УКРАЇНСЬКОЇ РАДІО ПРОГРАМУ, яку під проводом ПЕТРА ЗАДОРЕЦЬКОГО знов можна слухати КОЖНОЇ СУБОТИ ВІД 9:30 ДО 10-ї РАНО А ТАКОЖ КОЖНОЇ НЕДІЛІ ВІД 7-ї ДО 8-ї РАНО зі станції WLIB, 1190 Кс., то приходьте громадно на

Радіо Баль

перший в тім році в неділю, 22-го травня (May 22, 1949) в шкільній аудиторії, 217-219 Е. 6-та вулиця в Нью Йорку

До танців гратиме ДВІ ОРКЕСТРИ! В горішній салі оркестра Н. СНИГУРА, а в долішній гостиниці СТАРО-КРАЄВА ОРКЕСТРА ІВ. ЛИСЕЧКА зі скрипкою, цимбалами і „решетом”.

Смачних перекусів і добрих напій так само зпевністю не забракне. ЗАБАВА ВІД ГОД. 6-ї ВЕЧЕРОМ ДО ПІВНОЧІ. — ВСТУП ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ. За чесну обслугу і повне віддоволення ручить — РАДІО-КОМПТЕТ.

ST. VOLODIMIR SOCIETY IN NEW YORK CITY Branch 130 of the Ukrainian National Association, will observe THE 45th ANNIVERSARY OF ITS FOUNDING WITH A

Grand Jubilee Concert SATURDAY, MAY 21, 1949

ST. GEORGE'S AUDITORIUM, 217 E. 6th St., New York City. Time: 7:30. — Admission: \$1.00.

The best available musical talents will unite to present a program which will be more than worth your while to attend. The story of the U.N.A. and its present role in Ukrainian American life will be recounted by Mr. Dmytro Halychuk, Supreme Secretary of the U.N.A. Be sure to attend the affair! Following the concert dancing will take place. There will also be a buffet. Committee.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Я.

Домаха.

З Філадельфії приїжджає театральна трупа скитальців, самих досвідчених аматорів, щоб перед нью-йоркською українською публікою загризати знамениту драму, що зветься „Домаха“.

Ця вистава відбудеться в суботу 21 травня ввечері у великій аудиторії Вашингтон Ірвінг Гайскул.

У Філадельфії грали цю драму з величезним успіхом. Драма зробила велике враження на публіку, що природне, бо зміст драми потрясає душу і серце глядача до глибини. Ма драма, то драма кожної української селянської родини в старім краю. Це драма наших старих батьків і матерів, це драма наших сестер і братів, наших кривих, своїх, приятелів і односельчан.

На сцені акт за актом, розгортається страшна доля нашого села і нашого народу під советами. Загибає ціла родина. Так загинули десятки тисяч родин на Україні, які загинули тепер в Галичині наші рідні, по тих селах, з котрих ми вийшли до Америки.

Але наряд не вмирає. І в останнім акті зруйнована, збита, стара Домаха несе внука на руках та співає: А вже мому роду нема переводу... Бо українському роду нема переводу. Стара Домаха заповідає, що вона виховає свого внука на українського повстанця, так як був його дядько, а її син, щоб він знав, що то советська влада, а що Україна. Ось звідки береться УПА — Українська Повстанча Армія.

До цієї вистави пороблено пильні приготування. Самі актори бачили то горе на свої очі, пережили його цілою душею, втіли від нього, а тепер, коли грають, то глядачам не раз мороз іде поза плечі, а сльози тиснуться до очей. Можна сміло сказати, що такої глибокої, потрясаючої драми ще не ставлено на американській українській сцені! Це є перша того роду драма — справжня трагедія народу.

Режисерія драми спочиває в досвідчених руках. Це є п. Ярослав Рудакевич, визначний актор українських театрів в старім краю, потім на скитальщині а тепер в Америці. Сценарію, себто куліси для цієї драми, намалював окремо звітний артист малайя п. Святослав Гордінський. Особливо вражаючою є сценарія землянки, в котрій в останнім акті живе бідна Домаха. П. Гордінський намалював ту сценарію не тільки красками-фарбами, але і кровю свого серця.

Драма почнеться весело, так як то було у нас на селі на Україні за добрих часів. Бо хоч було і бідно — та весело. Ось йдуть жінки з поля, несуть

вінок господареві та господарів, співають обжинкові пісні, а потім віншують. Господарі їх приймають, дякують за вінок і віншування, а далі гостять жінок та йде танок: козаки і коломийка, а то і аркан. Та скоро радість переходить у смуток. Вже в першій акті червоні енкаведисти забирають сина Домахи, Миколу, українського повстанця.

І так через цілу драму йде удар за ударом. Забирають мужа Домахи, Максима куркуля, загарають її господарство, розграбили її хату і все її добро, а вона, припавши до землі та цілуючи святі обра-

зи кинені на землю, прощається зі всіма углами рідної хати, йде в світ на старі літа. Але Домаха така нестерпна і така неподатлива як український наряд. На початку драми казав її чоловік Максим, що його з мужа не скинуть. Але скинули і його та його жінку. Та при кінці драми розкуркулена Домаха каже: „Я їх не боюся, бо раз мене розкуркулили, а ти Ольго як куркулюю родилася так і нею виреш“. Драма робить величезне враження — а саме страшного горю, але і характеру і твердості нашого народу. І кожен глядач, що виходить з вистави, співає разом з Домахою: „А вже мому роду нема переводу“...

Перший Конгрес Українських Професійних Організацій на Еміграції

(Резолюції).

Перший Конгрес Українських Професійних Організацій на Еміграції, який відбувся в днях 8 і 9 травня 1949 в Брюсселі, Бельгія, заслухавши звітів поодиноких делегацій та програмових доповідей: 1. „Завдання і вага професійного руху“, 2. „Український професійний рух“, 3. „Розв'язання професійного руху в повсякденному житті“, 4. „Роль і завдання українського робітництва на чужині, виносить такі резолюції:

I. Загальні.

1. Українське організоване робітництво на еміграції вважає себе невід'ємною органічною частиною Українського народу і разом з ним бере участь у змаганнях за повне національно-політичне і соціально-економічне визволення України, свідоме того, що тільки в Самостійній Соборній Українській Державі будуть повністю забезпечені всі основні вольності нації в цілому і кожного її члена зокрема.

2. Українське робітництво на чужині клонить голови перед героїчними визвольними змаганнями Українського Народу, а зокрема Української Повстанчої Армії, та, стоючи в духовній єдності з українським робітництвом у Рідному Краю, протестує проти большевицької системи невільництва праці і визиску, національного поневолення та релігійного переслідування.

3. В той час, як українські народні маси на Рідних Землях стоять у безпосередній збройній боротьбі з московсько-большевицьким наїзником, українське робітництво на чужині вважає своїм обов'язком та завданням організувати український незалежний професійний рух, як один з важливих відтінків од-

ноціального фронту боротьби, та включитись у міжнародні професійні організації з метою якнайкраще репрезентувати та боронити українські інтереси перед чужим світом.

4. Своім особливим завданням українське робітництво на еміграції вважає поборювання большевицької системи національного і соціального поневолення, шляхом усвідомлення вільного демократичного робітництва про загрозують тотального поневолення працюючих мас комуністичною системою.

5. З'єднуючи симпатії і зрозуміння для української визвольної справи, українське робітництво на чужині змагається у дружній співпраці з робітництвом вільного демократичного світу до повного визволення українського й інших поневолених Москвою народів.

6. Своєю діяльністю українське робітництво, організоване в КУВПО, базується на засадах християнської етики та моралі, які від віків стали не порушними підвалинами справедливого соціального ладу та мирного співжиття народів.

7. Організоване українське робітництво співпрацюватиме та координуватиме свою діяльність з всіма українськими громадянськими та політичними організаціями й установами на чужині, що стоять на платформі національно-державницької ідеології.

II. Організаційні.

1. Визначаючи потребу одного, спільного українського професійного руху на чужині, Перший Конгрес УПОЕ приймає до відома і схвалює статут Конференції Українських Вільних Професійних Організацій (КУВПО).

2. КУВПО об'єднує існуючі українські професійні організації в західній Європі та доложити старань до створення об'єднання всіх українських професійних організацій на чужині.

3. Найближчим завданням проводу КУВПО є ввійти в склад Міжнародної Конфедерації Християнських Синдикатів, як самостійна професійна національна організація.

4. КУВПО допомагатиме творити українські професійні організації в тих країнах, де таких організацій ще немає, і запрошує вже існуючі професійні українські організації різних видів, щоб вони своєю участю в КУВПО дали свій вклад в єдиний фронт боротьби українського робітництва за соціальне та національне визволення.

5. З'їзд доручає Керівним Органам КУВПО дбати про посилення професійних організацій та включення в організовані ряди українського професійного руху всього українського робітництва.

6. КУВПО допомагатиме в організованні окремих професійних спілок всіх фахів фізичних та інтелектуальних робітників.

7. Для налагодження співпраці з центром українського громадського життя в Європі, Конгрес доручає Проводу КУВПО делегувати представника КУВПО до КОУГЦУ, а для співпраці в терені поодиноких країн доручає професійним кравчим організаціям координувати свою діяльність з центральною громадською установою даної країни.

III. Професійно-соціальні.

1. КУВПО через свої складові краєві організації заступатиме професійні та національні інтереси працюючих мас на чужині та боронитиме їх справедливі соціальні права в рамках законодавства праці поодиноких країн. Зокрема дбати про забезпечення хворих і інвалідів праці та їх родин, позбавлених соціальної опіки з боку даної країни.

2. КУВПО дбати про влаштування на працю українських фізичних та інтелектуальних робітників за їхніми професіями.

3. КУВПО допомагатиме в переселенні українських робітників та влаштуванні їх на працю в нових країнах поселення.

4. КУВПО змагається до збільшення кадрів кваліфікованих фахових сил постійним забезпеченням фахового вишколу молоді чи перевишколу, де цього вимагатиме потреба.

5. КУВПО дбати про згуртування інтелектуальних сил для розпрацювання соціальних проблем в дусі християнської ідеології та забезпечування українського професійного руху відповідною літературою для вишколу професійних працівників.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошувачись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальців прохаємо звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошувачись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на погріття поштових і бюрових видатків та за вашої справи.

трату часу на полагодження

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,940 Старак Івана, Анні і Катерини з с. Постолів, Лисько, від Бунько Маркіана.

17,941 а) Глушук Домініка і Федора вуйків від Глушук Павла с. Ігора.

17,941 б) Фаріон батька з с. Бенева, Підгайці, від Фаріон Йосифа.

17,941 в) Фурда Яська, Курверницька Магда з с. Золотники, Підгайці, від Фурда Володимира.

17,942 Хоміцький Андрія с. Танаса з с. адомая, Камінецького пов., від Ануляк Максим.

17,943 Зарічанський Миколи, Питушка Михайла, Коваль Марії, Криль Михайла від Зарічанський Івана.

17,944 Балагурак Мальвіни з с. Лукавці, Буковина, від сестри вам. Даконію Марії.

17,945 Кривих з с. Люблинець Новий, Любачів, від Вальницька Марії д. Григорія і Олени.

17,946 Чепак Василя, Олексі з с. Шпеколоси, Золочів, від Хархота Якова.

17,947 Гадус Семка Яого сина Миколи з м. Винник, Львів, від Федів Теоді.

17,948 Мізик Івана стрийка і сестри Мізик Насті з с. Му-

жолова, Підгайці, від Ваташ-ко Михайла.

17,949 До таборових управ на скитальщині. Проситись звідомити по таборах, що за Збірак Андрієм, Михайлом і Марією з с. Скоморх, Тернопіль, також за їхніми дітьми, пошукують з Америки Папіряк Катерина з дому Збірак. Голоситись під ч. 17,949.

17,950 До таборових управ на скитальщині. Проситись звідомити по таборах, що за Дорош Варварою з дому Погребний та її дітьми з с. Миловання, Товмач, пошукують з Америки брат Погребний Микола. Голос. під ч. 17,950.

17,951 Волас Давидка, Раско Давидка, Швець Давидка, Савинський Сенька, Василя Василя від Василя Івана з с. Нінович, Ярослав.

17,952 До таборових управ: Хто в живих остався на скитальщині з с. Плуґів, Золочів, з родини Панчишин і приятелі зголоситись до Берестецька Марти. Голоситись під ч. 17,952.

ЗБОРН ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любо, від 370, повідомляє членів і членів, що місячні збори відбулись в неділю, 22. травня, в Сл. Воні в годині 12., в церковній галі, 127 Парк ул. Просимо прийти на час, бо є висхідні справи до полагодження. Приведіть нових імігрантів та вшкільте їх до Союзу. — За уряд: П. Воляник, пред.; В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр. К. Маруцка, сек. секр.

ПЛЕНЕФІД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Ім. Івана Франка, від 372, відбулись в суботу, 21. травня, в годині 8. ввечері, в домі де знаходиться Тов. Ім. Івана Франка, просимо всіх членів прийти на час. — І. Голова, пред.; В. Реновель, кас.; Я. Ярема, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитись часопис „Свобода“.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукують СОФІЮ ТУКАЛО, нар. в селі Ничиньому, пов. Станіславів, Галичина, яка мешкала в Брюксіні в 1940-41 рр. і мала шлюб з Камади. Хто про неї знає, або вона сама, прошу писати на адресу:

IVAN RADZISZEWSKYJ
705 E. Blackhawk Ave.
Prairie du Chien, Wisc., U. S. A.

ЮЛІНА КУЛИНИЧ, була замужем за Миколою Демчином, походила зі села Воробельчів, пов. Дрогобич, давно перебувала в Лелуду, Мізури. Коли хто про неї знає, або вона сама, прошу подати адресу до:

НОСІФ ГРЕБІСЬКІЙ,
2838 Magnolia Ave., St. Louis 18, Mo.

Помінальне Богослуження

ПОМІНАЛЬНА СОВОРНА БОГОСЛУЖБА
у 28-му річницю смерті бл. п. ФЛОРІАНА ВОЛЧКО-КУЛЬЧИЦЬКОГО,
булогого предсідника 98. відділу У. Н. Союзу в Пітсбургу відправиться за його душу в греко-католическу церкву при Carson & 7th St., Pittsburgh, Pa., в дні 21. ТРАВНЯ (мал. субота), в годині 9. рано, на яку запрошують П. Т. Громадинство.
Діти, Брат і Братаничі.

ПОЩО ТЕРНІ ПЛУНКОЇ ВОЛІ?

Лік під назвою „Роль Столик Ед Медіка“ („Королівська медична для допомоги плунок“) є чудовим засобом для обличення всілякого роду плуноквої болі. Знаменита поміч при найгострішій випадках плуноквої болі („олсєр“), нервових плуноків, при втраті апетиту, нестерпності, жолудкових кивах, згаги, газових забурень, безсонних ночей по причині плуноквої болі, неможливості, шок і печінки, й запору. Це рішуче лік найвищої якості, який продається з гарантією шкору грошей, якщо людина недовдовлена. Дайте собі самому й вашому плунокві нову полеміку в житті. „Роль Столик Ед“ продається просто від виробника по ціні \$5.00 за пляшку, за всілякого грошового переказу, чека або готівки. Це найкращий лік, уживаний в цілій напів країні. Ви подякуєте нам тисячу разів, як це вже робили інші, коли скористаєте з цього оголошення.

ROYAL PRODUCTS CO., Inc.
43 Grand Street, Dept. 16, Hartford 6, Conn.

Велика Історія України

Видання Івана Тиктора

1,000 сторін друку великого формату і коло 600 ілюстрацій, повністю містичний оповідання по 64 сторін. Ціна одної копії 85 центів. Приймаємо передплату найменше на 3 книжки (192 сторін), себто на три місяці, що внісуть \$2.50. На 6 місяців, на 6 книжок (384 сторін) \$5.00. Передплата на цілість Великої Історії України, 15 книжок, до 1,000 сторін, всього \$10.00. До цілоти буде додана безплатно оригінальна, три-ма обкладинка. Хто платить за цілість згорі, отримає від Видавництва ще гарний і цінний подарунок. Просимо відповісти на запитання і надіслати передплату, а Велика Історія України прийде до Вашого дому. Просимо рішуче надіслати Вашого шлюбого до передплати.

ЗАМОВЛЕННЯ
До В-ва І. Тиктора,
Вінніпег, Ман., Канада.

I. TYKTOR, PUBLISHER,
P.O. Box 3597,
Winnipeg, Man., Canada.

Вислаю передплату на Велику Історію України, на цілість, на 6. на 3 книжок \$ і прошу вислати її на адресу:

Ім'я в прізвище:
Довідкова адреса:

(Адресу просимо писати по-англійськи).

Незможли можуть платити місячну передплату 85 центів.
*) Непотрібне скресляти.

ТАРЗАН, ч. 2095. Обманів злодіїв.

Коли пробуджений гентстер
вхопив руку Тарзана...

Добре виміченим ударом
Тарзан обезвладнив його.

Швидко вирвався на двір
малпочоловік...

...і ждав під деревом, щоб
його стратегія почала діяти.